

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення міської ради
«30» листопада 2022 року
№ 24/VIII-20

Нова редакція

СТАТУТ

**Чернігівської міської комунальної
централізованої бібліотечної системи**

Чернігів
2022

1. Загальні положення

1.1. Даний Статут розроблений відповідно до чинного законодавства України і є документом, що регламентує діяльність Чернігівської міської комунальної централізованої бібліотечної системи (далі – ЦБС).

1.2. ЦБС у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», іншими нормативно-правовими актами України, рішеннями Чернігівської міської ради (далі – ЧМР), рішеннями виконавчого комітету ЧМР, розпорядженнями міського голови, наказами управління культури та туризму ЧМР і цим Статутом, затвердженим Засновником.

1.3. Засновником (далі – Власник) ЦБС є Чернігівська міська рада (ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 34339125).

1.4. ЦБС є бюджетною установою сфери культури, належить до комунальної власності територіальної громади м. Чернігова й підпорядкована управлінню культури та туризму ЧМР (далі – управління культури та туризму, ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 02231904).

1.5. ЦБС об'єднує бібліотеки міста в єдине структурно-цілісне утворення для найбільш ефективного використання бібліотечних ресурсів міста й функціонує на основі єдиного адміністративного й методичного керівництва, загального штату й фондів. До складу ЦБС входять: Центральна бібліотека ім. М. М. Коцюбинського, Центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка й бібліотеки, що розташовані в межах міста на правах філій.

1.6. ЦБС фінансується з міського бюджету в межах асигнувань, передбачених на утримання бібліотечної мережі міста. Додаткове фінансування здійснюється за рахунок коштів, одержаних бібліотеками від господарської діяльності, надання платних послуг, пожертвувань й інших джерел, незаборонених законодавством.

1.7. Центральна бібліотека ім. М. М. Коцюбинського (далі – ЦБ) є головною бібліотекою міста, центральним документосховищем ЦБС; формує єдиний довідково-пошуковий апарат із зведеними каталогами, зберігає й організовує єдиний фонд документів, визначає його структуру й здійснює розподіл між бібліотеками-філіями й відділами ЦБ, організовує його циркуляцію й використання. ЦБ є комунальним інформаційним, науковим, культурно-просвітницьким закладом й організаційно-методичним центром для бібліотек-філій ЦБС.

1.8. Збереження документально-інформаційних одиниць, що знаходяться у фондах ЦБС, здійснюється відповідно до чинного законодавства й установлених стандартів, технічних умов й інших нормативних документів.

1.9. ЦБС не підлягає приватизації, перепрофілюванню або використанню не за призначенням.

1.10. Даний Статут розповсюджується на всі бібліотеки, що об'єднані в ЦБС.

1.11. Зміни до Статуту ЦБС вносяться в порядку, передбаченому чинним законодавством.

1.12. ЦБС набуває прав юридичної особи з моменту її державної реєстрації, має рахунки в органах Державного казначейства України, кошторис затверджений у порядку визначеному Власником, самостійний баланс, власну печатку, кутовий штамп, інші штампи й бланк.

1.13. Місцезнаходження ЦБС: ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 05530145, юридична адреса: 14000, м. Чернігів, вул. Княжа, буд. 22, електронна адреса: lib-cls@ukr.net, телефон: +38(0462) 775-156.

1.14. Повна назва установи - Чернігівська міська комунальна централізована бібліотечна система. Скорочена назва установи – Чернігівська міська комунальна ЦБС.

2. Мета діяльності ЦБС

2.1. Метою діяльності ЦБС є створення умов для реалізації прав громадян на бібліотечне обслуговування, забезпечення вільного доступу до інформації й культурних цінностей, що збираються, зберігаються в бібліотеках і надаються в тимчасове користування громадянам; задоволення й формування бібліотечних, бібліографічних, інформаційних, наукових, культурно-освітніх і духовних потреб читачів, інших споживачів інформації, залучення громадськості до цінностей національної й світової культури, науки й освіти.

3. Напрями діяльності й організація бібліотечного обслуговування населення

3.1. Основними напрямками роботи бібліотек ЦБС є:

3.1.1. Виявлення й задоволення сучасних потреб і запитів користувачів бібліотек, вивчення й аналіз стану бібліотечної справи в громаді міста.

3.1.2. Координація діяльності з бібліотеками інших систем і відомств.

3.1.3. Надання методичної допомоги бібліотекам, впровадження сучасних форм і методів обслуговування.

3.1.4. Формування максимально повного фонду видань, у першу чергу вітчизняних, широкого діапазону документів у різних форматах (книги, періодика, аудіо-, відеодокументи, електронні документи, бази даних тощо).

3.1.5. Інформаційне забезпечення користувачів бібліотек, надання інформаційних послуг, впровадження інформаційних технологій.

3.1.6. Сприяння вихованню національної самосвідомості, любові до України, розповсюдження знань про історію, культуру й сьогодення міста, регіону, країни.

3.1.7. Освітня й наукова діяльність, сприяння організації навчального процесу.

3.1.8. Рекреаційна діяльність, проведення заходів з організації дозвілля користувачів бібліотек. Сприяння всебічному розвитку творчих здібностей тощо.

3.1.9. Співпраця з громадськими організаціями, творчими спілками, державними й іншої форми власності підприємствами, установами, громадськими організаціями, юридичними й фізичними особами.

3.1.10. Рекламування діяльності, ресурсів і послуг ЦБС, співпраця з засобами масової інформації.

3.2. Організація бібліотечного обслуговування населення:

3.2.1. ЦБС забезпечує сервісне обслуговування користувачів шляхом надання широкого спектру бібліотечних й інформаційних послуг.

3.2.2. ЦБС забезпечує громадянам рівні права на бібліотечне обслуговування незалежно від їхньої статі, віку, національності, освіти, соціального походження, політичних і релігійних переконань, місця проживання. Бібліотеки ЦБС здійснюють свою діяльність, виходячи з особистих, соціальних й інших потреб мешканців міста в інформації, спілкуванні, забезпеченні своїх громадянських прав.

3.2.3. ЦБС обслуговує населення міста через абонементи, читальні зали, інформаційно-бібліографічну службу, може здійснювати дистанційне обслуговування засобами телекомунікації.

3.2.4. Користувачі ЦБС мають доступ до єдиного бібліотечного фонду через ЦБ або зручну для них бібліотеку-філію. Бібліотеки ЦБС використовують наявні технічні можливості для здійснення віддаленого пошуку інформації; сприяють формуванню й розвитку читацьких інтересів і запитів; ведуть роботу з виховання культури читання, опанування бібліотечно-бібліографічними знаннями.

3.2.5. Користування фондом документів ЦБС безкоштовне. Порядок обслуговування регламентується Правилами користування бібліотеками України (зі змінами і доповненнями), затвердженими Наказом Міністерства культури України від 19.04.2017, № 340.

3.3. Формування й використання єдиного бібліотечного фонду:

3.3.1. Єдиний бібліотечний фонд ЦБС має бути універсального профілю й формується на різних носіях інформації.

3.3.2. Фонд центральної бібліотеки ЦБС включає найбільш повний репертуар документів і баз даних. Наукова, спеціальна й особливо цінна література, що надходить у декількох або одному примірнику, найбільш важливі інформаційні й бібліографічні документи зберігаються в ЦБ.

3.3.3. Фонд бібліотеки-філії формується з урахуванням інформаційних потреб й особливостей населення мікрорайону міста.

3.3.4. Діяльність фонду бібліотек формується на підставі Положення про комплектування фондів ЦБС, Положення про збереження фондів. Бібліотека має право на доукомплектування своїх фондів із метою ліквідування прогалин у комплектуванні. У такому випадку бібліотека повинна скласти Інструкцію щодо порядку доукомплектування фондів.

3.3.5. ЦБ забезпечує:

- централізоване комплектування й обробку бібліотечного фонду ЦБС;
- оперативність надходження нових документів у всі підрозділи ЦБС;

- вивчення й аналіз потреб користувачів ЦБС, ступеня їхнього задоволення наявними фондами;

- сумарний та індивідуальний облік документів, що входять до ЦБС (бібліотеки-філії окремо ведуть сумарний та індивідуальний облік свого фонду);

- регулярне інформування бібліотек-філій і населення міста про нові надходження;

- створення довідково-пошукового апарату на фонд ЦБС, у тому числі зведені каталоги (бібліотеки-філії окремо ведуть каталоги й картотеки на свої фонди).

3.3.6. Облік документів, що вибувають із єдиного бібліотечного фонду ЦБС (складання акта, виключення з форм обліку, довідково-бібліографічного апарату), ЦБ здійснює на підставі Наказу Міністерства культури і туризму від 03.04.2007, № 22 «Про затвердження Інструкції з обліку документів, що знаходяться в бібліотечних фондах» за поданням актів структурними підрозділами; зняття з балансового рахунку здійснюється централізованою бухгалтерією управління культури та туризму. ЦБС має право вилучати й реалізовувати документи з своїх фондів відповідно до нормативно-правових актів.

3.4. ЦБС має право на захист створених нею баз даних, інших об'єктів інтелектуальної власності згідно з чинним законодавством України.

3.5. ЦБС не має права вилучати й реалізовувати документи, віднесені до цінних і рідкісних видань, унікальних документальних пам'яток, окрім випадків, передбачених законодавством. При наявності таких документів, ЦБ забезпечує їхнє належне зберігання й несе відповідальність за їхній облік, включення до автоматизованих баз даних, а також державну реєстрацію.

4. Структура й зміст роботи ЦБС

4.1. До складу ЦБС входять: Центральна бібліотека ім. М. М. Коцюбинського, Центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка й бібліотеки, що розташовані в межах міста на правах філій.

4.2. Штатний розпис ЦБС передбачає таку структуру:

4.2.1. Центральна бібліотека ім. М. М. Коцюбинського (вул. Князя, 22):

- адміністрація (директор, заступники директора);

- господарська служба;

- відділ інформаційних технологій та електронних ресурсів;

- сектор обліку та контролю;

- сектор соціокультурної діяльності;

- відділ обслуговування (абонемент для дорослих, читальна зала, бібліотечний пункт, Інтернет-центр, Канадсько-Український бібліотечний центр);

- відділ комплектування і обробки літератури;

- відділ методичної та бібліографічної роботи.

4.2.2. Бібліотеки-філії, що обслуговують дорослі категорії користувачів:

- бібліотека-філія № 1;
- бібліотека-філія № 2;
- бібліотека-філія № 3;
- бібліотека-філія № 4;
- бібліотека-філія № 5;
- бібліотека-філія № 6;
- бібліотека-філія № 7;
- бібліотека-філія № 8.

4.2.3. Центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка (вул. Княжа, 22).

4.2.4. Бібліотеки-філії, що обслуговують дитячі категорії користувачів:

- дитяча бібліотека-філія № 1;
- дитяча бібліотека-філія № 2;
- дитяча бібліотека-філія № 3.

4.3. ЦБС має право при потребі й виробничій необхідності за погодженням із Власником утворювати в своїй структурі відділи, філії й інші підрозділи.

4.4. Бібліотеки-філії здійснюють свою діяльність на підставі Положення про філії ЦБС, затверджені директором ЦБС за погодженням з управлінням культури та туризму.

4.5. Центральна бібліотека ім. М. М. Коцюбинського (ЦБ) – загальнодоступна, універсального профілю бібліотека; є центром популяризації краєзнавчої й наукової літератури, інформаційним осередком культури й мистецтва міста; здійснює систематичне довідково-бібліографічне, наукове й інформаційне обслуговування окремих читачів, підприємств, установ й організацій міста (у тому числі на договірній основі); організовує пропаганду бібліотечно-бібліографічних знань і культури читання відповідно до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» й Правил користування централізованою бібліотечною системою; забезпечує інформаційні потреби й запити різних категорій користувачів.

ЦБ у системі ЦБС:

- вивчає й направляє в усі структурні підрозділи «Бюлетень нових надходжень», веде каталоги й картотеки, створює довідковий фонд, обслуговує по внутрішньосистемному й міжбібліотечному абонементу читачів як своєї бібліотеки, так й інших бібліотек; забезпечує комплектування й оперативне надходження літератури до підрозділів ЦБС;

- здійснює перерозподіл літератури в межах системи, між бібліотеками міста, в установленому порядку реалізує твори друку, що залишилися після перерозподілу; здійснює заходи із збереження бібліотечних фондів;

- відповідно до економічного й культурного профілю Чернігова (стратегія розвитку міста) комплектує універсальні фонди, необхідні для задоволення запитів усіх груп населення міста;

- здійснює надання послуг у рамках проєкту «Університет 60 плюс» шляхом реалізації принципу навчання людей старшого віку, підтримки фізичних, психологічних і соціальних здібностей.

Будучи методичним центром для всіх бібліотек ЦБС, спільно з управлінням культури та туризму ЦБ:

- розробляє й подає пропозиції на розгляд Власнику щодо вдосконалення бібліотечно-бібліографічного й інформаційного обслуговування міста, раціонального розміщення бібліотек на основі моніторингу їхньої діяльності; проводить аналіз існуючих проблем, визначає основні напрями розвитку бібліотечної справи в місті;

- організовує заходи з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників ЦБС.

4.6. Центральна бібліотека для дітей ім. О. Довженка організовує й координує бібліотечне обслуговування дітей і школярів, синхронізуючи цю роботу з шкільними бібліотеками міста.

4.7. Канадсько-Український бібліотечний центр (далі - Центр) функціонує на базі відділу обслуговування ЦБ. Діяльність Центру визначається Основами Законодавства України «Про культуру», Законом України «Про бібліотеку і бібліотечну справу», постановами й розпорядженнями Міністерства культури України, Статуту ЦБС та Положенням про Канадсько-Український бібліотечний центр центральної бібліотеки ім. М. М. Коцюбинського Чернігівської міської ЦБС й іншими нормативно-правовими документами. Центр має свій фонд, універсальний за змістом і видовою структурою, спрямований на задоволення потреб користувачів у галузі світової літератури, науки й духовної єдності українців.

5. Управління ЦБС

5.1. Керівництво ЦБС здійснює директор, який одночасно є директором Чернігівської центральної бібліотеки ім. М. М. Коцюбинського (ЦБ). Директор призначається на посаду Чернігівським міським головою шляхом укладення контракту за результатами конкурсу. Директор звільняється з посади Чернігівським міським головою у порядку визначеному законодавством. Директор діє відповідно до чинного законодавства й несе відповідальність за результати роботи ЦБС. Директору ЦБС підпорядковуються всі структурні підрозділи й працівники ЦБС.

5.2. До адміністрації ЦБС входять: директор, заступники директора.

Завідувач Центральною бібліотекою для дітей ім. О. Довженка одночасно є заступником директора ЦБС, відповідає за організацію й стан бібліотечного обслуговування дітей міста, а також виконує інші обов'язки щодо керівництва ЦБС відповідно до доручення директора ЦБС або при його тимчасовій відсутності. Обов'язки заступника визначаються директором ЦБС.

5.3. Директор ЦБС:

- несе відповідальність перед Власником за діяльність ЦБС, забезпечує збереження майна й коштів, що знаходяться в його розпорядженні;

- діє від імені ЦБС, представляє інтереси в установах, підприємствах й організаціях;

- несе відповідальність за дотримання чинного законодавства працівниками ЦБС, забезпечує створення необхідних умов для збереження власності ЦБС, ефективного використання ресурсів ЦБС;

- згідно з чинним законодавством України приймає на роботу, переміщує й

звільняє працівників ЦБС;

- за погодженням з управлінням культури та туризму затверджує штатний розпис;

- встановлює в межах фонду заробітної плати надбавки, премії працівникам ЦБС відповідно до Наказу Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005, № 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» (із змінами);

- накладає дисциплінарні стягнення на працівників ЦБС;

- виступає від імені ЦБС у судових, банківських й інших установах, а також доручає окремим особам ведення адміністративних, господарських, судових справ ЦБС;

- видає накази й розпорядження, затверджує посадові інструкції працівників, положення й інструкції щодо діяльності ЦБС у межах своєї компетенції;

- за погодженням з управлінням культури та туризму затверджує склад атестаційної комісії, яка сприяє підвищенню професійного рівня бібліотечних кадрів, ділової кваліфікації;

- встановлює за згодою з Власником й управлінням культури та туризму розклад роботи закладів ЦБС, погоджує з представником трудового колективу, затверджує гнучкі графіки роботи;

- звітує перед Власником, управлінням культури та туризму, трудовим колективом про роботу ЦБС;

- за погодженням з управлінням культури та туризму укладає колективний договір від імені Власника;

- забезпечує підготовку й вчасне подання до управління культури та туризму належної планово-звітної документації.

5.4. Заступник директора ЦБС:

- призначається на посаду й звільняється директором ЦБС за погодженням з управлінням культури та туризму згідно з чинним законодавством про працю України.

- несе відповідальність за відповідні напрями роботи, зміст діяльності підпорядкованих йому підрозділів;

- у межах своєї компетенції та/або за дорученням директора діє від імені ЦБС.

5.5. Трудовий колектив бере участь в управлінні ЦБС через загальні збори, куди для обговорення виносяться всі основні питання щодо діяльності ЦБС.

6. Трудовий колектив ЦБС, його обов'язки й права

6.1. Трудовий колектив ЦБС становлять усі громадяни, які працюють на основі трудового договору, а також інших форм, що регулюють трудові відносини працівника із закладом.

6.2. Повноваження трудового колективу реалізуються через загальні збори.

6.3. Члени трудового колективу ЦБС зобов'язані:

6.3.1. Сумлінно виконувати свої обов'язки перед ЦБС (відповідно до

наказів, розпоряджень керівництва й посадових інструкцій), оволодівати передовими й інноваційними методами й прийомами роботи.

6.3.2. Дотримуватися правил трудового розпорядку, охорони праці й техніки безпеки, постійно підвищувати професійну кваліфікацію.

6.3.3. Дотримуватися правил професійної етики при виконанні службових обов'язків і товариських взаємовідносин з іншими членами трудового колективу.

6.4. Члени трудового колективу ЦБС мають право:

6.4.1. Через виборні громадські органи й органи бібліотечного самоврядування брати участь у діяльності й управлінні справами ЦБС, вносити пропозиції щодо поліпшення її роботи, усунення недоліків у роботі підрозділів, служб і службових осіб.

6.4.2. На атестацію з метою отримання вищої кваліфікаційної категорії й участь у конкурсах на заміщення вакантних посад.

6.4.3. На користування фондовою, довідково-інформаційною, архівною базою даних ЦБС, доступу до внутрішньої бібліотечної інформації.

6.4.4. Укладати з адміністрацією колективний договір, що регламентує права й обов'язки членів колективу на визначений в угоді термін.

6.5. Права й обов'язки працівників визначаються посадовими інструкціями й правилами внутрішнього трудового розпорядку, затвердженими директором ЦБС.

7. Фінансово-господарська діяльність, матеріально-технічна база ЦБС

7.1. ЦБС організовує свою фінансово-господарську діяльність на підставі плану, погодженого з управлінням культури та туризму, що розробляє й затверджує ЦБС самостійно. При плануванні фінансово-економічної діяльності ЦБС керується Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», економічними нормативами, встановленими органами вищого рівня, наказами управлінням культури та туризму. Звіти про роботу ЦБС у встановленому порядку подаються до управління культури та туризму. Основою фінансово-господарської діяльності ЦБС є контрольні показники й стабільні економічні нормативи.

7.2. Фінансування ЦБС здійснюється з міського бюджету в межах асигнувань, передбачених на утримання бібліотечної мережі міста. ЦБС є бюджетною установою сфери культури, належить до комунальної власності громади міста Чернігова.

Контроль за фінансово-господарською діяльністю ЦБС здійснюється управлінням культури та туризму згідно з чинним законодавством.

7.3. Джерелами фінансування ЦБС є:

- кошти міського бюджету;
- доходи від надання платних послуг відповідно до «Переліку платних послуг, які можуть надаватися закладами культури, заснованими на державній та комунальній формі власності»;
- добровільні грошові внески на розвиток бібліотек, пожертви громадян,

громадських об'єднань, товариств, підприємств, установ й організацій, спонсорська допомога тощо.

7.3.1. Доходи використовуються виключно для фінансування видатків на утримання ЦБС, реалізації мети (цілей, завдань) і напрямів діяльності, визначених установчими документами.

7.4. Забороняється розподіл отриманих доходів (прибутків) або їхньої частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління й інших пов'язаних з ними осіб.

7.5. Розподіл коштів на потреби ЦБС здійснюється відповідно до щорічного кошторису, затвердженого управлінням культури та туризму.

7.6. У разі припинення діяльності ЦБС (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення) активи передаються одній або декільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу місцевого бюджету.

7.7. Ведення бухгалтерського обліку й звітності здійснюється централізованою бухгалтерією управління культури та туризму.

7.8. ЦБС безкоштовно надає основні бібліотечні послуги в порядку, передбаченому чинним законодавством.

7.9. Майно ЦБС (бібліотечний фонд, обладнання, приміщення) є комунальною власністю громади міста Чернігова й закріплюється за нею на правах оперативного управління, оренди, суборенди.

7.10. Майно ЦБС становлять основні фонди, інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в балансі установи, складання якого здійснюється централізованою бухгалтерією управління культури та туризму.

7.11. ЦБС володіє, користується й розпоряджається закріпленим майном відповідно до діючого законодавства та цього Статуту, й забезпечує його раціональне використання. ЦБС може здавати приміщення бібліотек в оренду за згодою Власника (за погодженням із фондом комунального майна ЧМР).

7.12. Приміщення й інше майно, що знаходиться на балансі бібліотек ЦБС відчуженню й приватизації не підлягають. ЦБС користується земельними ділянками й іншими природними ресурсами відповідно до мети своєї діяльності й чинного законодавства.

7.13. Вилучення з ЦБС основних й інших цінностей, що знаходяться в її використанні, здійснюється тільки в порядку, передбаченому законодавством.

7.14. Забороняється переміщення бібліотек без надання рівноцінного упорядкованого приміщення для обслуговування користувачів бібліотек, роботи працівників, зберігання бібліотечних фондів.

7.15. Збитки, завдані ЦБС внаслідок порушення майнових прав юридичними й фізичними особами, відшкодовуються відповідно до чинного законодавства України.

8. Реорганізація й припинення діяльності ЦБС

8.1. Припинення діяльності ЦБС здійснюється шляхом її реорганізації

(злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації у випадках і порядку, встановлених законодавством України.

8.2. Рішення про припинення діяльності ЦБС приймається Власником.

8.3. При реорганізації чи ліквідації ЦБС працівникам, які звільняються, гарантується додержання їхніх прав й інтересів відповідно до трудового законодавства України.

8.4. Ліквідація ЦБС здійснюється ліквідаційною комісією, яка створюється відповідно до законодавства України.

8.5. У разі припинення діяльності ЦБС (у результаті її ліквідації, злиття, поділу, приєднання або перетворення), активи, за погодженням із Власником, передаються одній або декільком неприбутковим організаціям відповідного виду або зараховуються до доходу бюджету.

8.6. ЦБС вважається реорганізованою або ліквідованою з моменту виключення її з Базової мережі закладів культури (ст. 15 Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу», а також частина перша статті 22 Закону України «Про культуру»).

8.7. Доцільність реорганізації та ліквідації ЦБС визначається Власником за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

9. Заключні положення

9.1. Статут ЦБС набирає чинності з дня його державної реєстрації.

9.2. Зміни й доповнення до цього Статуту мають юридичну силу, якщо вони відповідають чинному законодавству України, оформлені письмово й затверджені рішенням Власника і зареєстровані в установленому законодавством України порядку або оформлені у вигляді нової редакції.

Міський голова

Владислав АТРОШЕНКО